

הסידות בפרשה

הרב יצחק שפירא

פרשת פנחס

תהיה יהודי – תהיה באחדות!

”בקנאותו את קנאתי” – למה ה' לקח את זה כל כך ”אישי”? מה היתה המזימה של נשות מדין? שיעור על קנאת ה', עבודה זרה מול עבודת ה'. ולמה זוגיות דווקא משקפת את רצון ה'?

בקנאו את קנאתי

פרשת פינחס נפתחת בהמשך לפרשה הקודמת, שבה קינא פינחס לה' ובכך עצר את המגפה שפרצה בעם ישראל. בגלל המעשה שעשה, הקדוש ברוך הוא נותן לו ברית שלום ומבטיח לו ולבנים שלו את הכהונה לדורות עולם. על מעשהו של פינחס ה' מתייחס במילים: ”בקנאו את קנאתי”. אנו רואים שה' מתייחס למעשה זה בקנאה שלו עצמו. מדוע הקנאה של פינחס היא קנאה של ה' בעצמו?

כמו כן, גם בפרשה הבאה, אנו רואים שהתורה קוראת למלחמה במדין, שהחטיאו את ישראל: ”מלחמת ה'”. התורה מדגישה שהמלחמה היא לא של עם ישראל, אלא של ה' בעצמו.

אבל לכאורה לא ממש מובן: למה דווקא כאן, בחטא עם בנות מדין, ה' מקנא לעצמו? מה הסיבה שה' כביכול לוקח את החטא הזה כל כך 'אישי'? מדוע הוא כל כך חמור בעיניו?

קליפת מדון

כדי לענות על כך, עלינו להבין טוב יותר מהי מהותו של החטא עליו קינא פינחס:

התורה מספרת לנו בפרשה הקודמת שבנות מואב ומדין פיתו את בני ישראל לזנות ולעבודה זרה שלהם – עבודת הפעור. השיא של הנפילה של עם ישראל התבטא במעשה זמרי: זמרי בן סלוא חטא בפני כולם עם כזבי בת צור המדיינית. ברגע זה פינחס מקנא את קנאת ה', לוקח רומח בידו, והורג את שניהם.

מה המשמעות של הנפילה של עם ישראל בזנות ובעבודה זרה של מדין?

בחסידות מבואר שקליפת מדין היא קליפת המדון והפירוד. כאשר לומדים שקליפת מדין היא קליפה של פירוד לבבות, אפשר לחשוב שהם עם של מידות לא מתוקנות בבין אדם לחברו. אך האמת היא שמידות לא מתוקנות לא נכנסות לגדר 'קליפת מדון'. מידות לא מתוקנות משקפות בסך הכל חוסר איזון נפשי. עם מעט עבודה פנימית, מידות לא מתוקנות יכולות להסתדר. אבל החסידות באה ללמד אותנו שתפיסת העולם של מדין היא תפיסה של פירוד במהותה. לפי תפיסתם, לא יתכן חיבור אמיתי בין אנשים. לדעתם, כל חברות, וכל קשר בין שניים, איננו יציאה אמיתית של האחד מעולמו הפרטי לעבר השני. מבחינתם, כל קשר בין שניים איננו אלא חיבור של אינטרסים משותפים. כל אחד חי לעצמו בתוך קופסה סגורה שאי אפשר להשתחרר ממנה, והקשר עם החבר לא נובע מתוך חיבור פנימי אלא מתוך אינטרס להעצים את העולם הפרטי של כל אחד.

אין קשר!

חז"ל מספרים לנו (סנהדרין קו א) שכאשר בנות מדין כבר הצליחו לפתות את בני ישראל בזנות, הם הוציאו עבודה זרה מחיקן והכריחו את בני ישראל לעבוד אותה. העבודה זרה של מדין, כמבואר בתורה, היא בעל פעור. דרך העבודה אליו בזויה ביותר, והיא על ידי עשיית צרכים לפניו. בכך שהשיא של העבודה זרה של מדין הוא על ידי עשיית צרכים, הם מבטאים היטב את תפיסת עולמם על הקשר בין אנשים. לדעתם, כל אחד חי לעצמו בבדידות, ולכן כולם מהלכים עם מועקה קיומית בתוך הלב. מועקה זו מגיעה בעקבות תחושה של בדידות מוחלטת. והנה, כאשר האדם מתקשר עם אנשים נוספים, הוא משתחרר לרגע מהמועקה ששוכנת בתוך ליבו. המדיינים לא רואים בקשר בין אנשים חיבור אמיתי, אלא אך ורק פעולת שחרור של מועקה שקיימת בתוך הלב. אם נאמר זאת במילים גסות, כפי שהם מבטאים בעבודה זרה שלהם: כל הקשרים בין האנשים אינם אלא עשיית צרכים בזויה...

קשר בין שניים - ביטוי של ה' אחד

בניגוד לקליפת מדין, עם ישראל מבטא בעולם את האחדות. עם ישראל מכריז שה' אחד, וכל החיבורים בין האנשים נובעים מתוך הקשר שלהם לה'. כאשר הקשר בין האנשים נובע מתוך הקשר לה' אחד, הקשר הוא אמיתי ופנימי. יותר בעומק, בני ישראל טוענים שה' אחד הוא המקור והשורש למציאותם של השניים. האהבה של ה' אלינו מולידה אותנו ומהווה את קיומנו, ומתוך כך לאהבה שלנו את ה' ולאהבה בינינו יש בסיס אמיתי. לפי זה, האהבה בינינו כל כולה ביטוי של האהבה של ה' שהולידה אותנו ומהווה את קיומנו.

למה ה' מקנא?

כעת אנו יכולים להתחיל להבין למה ה' כל כך מקנא על החטא של בני ישראל עם בנות מדין. ה' מסתכל על הקשר בין איש ואישה בעם ישראל בקשר איתו. ה' שוכן בתוך הקשר בין האיש והאישה, ומתגלה בתוך האהבה שיש ביניהם. אך כאשר פוגמים בקשר בין איש ואישה, ומבססים אותו על תאוות היצר, מבטאים בעצם שקשר בין שניים לא נובע מתוך חיבור לה' אחד. כאשר איש ואישה בונים את הקשר שלהם על 'עשיית צרכים' ועל השתחררות ממועקת הבדידות, הם מגרשים את ה' מתוך הקשר בין האיש והאישה, וה' רואה זאת כבגידה בו ממש.

לכן ה' אומר על פינחס "בקנאו את קנאתי". במצב כזה בו נפגם בעם ישראל המהות הפנימית של הקשר בין אישה, ה' מקנא לעצמו כביכול, כי בכך מתקבע בעם ישראל שקשר בין שניים אינו נובע מתוך הקשר עם ה' אלא הוא קשר של ניצול. מאותה סיבה ה' מורה לעם ישראל ללחום את מלחמת ה' במדינים. המלחמה במדינים היא מלחמת ה', כי היא נועדה להחזיר לעם ישראל ההכרה בכך שכל קשר בין שניים נובע מתוך הקשר עם ה' אחד.

שבת שלום!

בית המדרש 'עוד יוסף חי'

